

Bruksela, 30 listopada 2023 r.
(OR. en)

16230/23

COH 93

WYNIK PRAC

Od: Sekretariat Generalny Rady

Data: 30 listopada 2023 r.

Do: Delegacje

Nr poprz. dok.: 15523/23

Dotyczy: Przyszłość polityki spójności
– Konkluzje Rady (30 listopada 2023 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie przyszłości polityki spójności, zatwierdzone przez Radę (do Spraw Ogólnych/Spójność) na jej 3989. posiedzeniu 30 listopada 2023 r.

Konkluzje Rady w sprawie przyszłości polityki spójności

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

- (1) PRZYWOŁUJE swoje konkluzje z czerwca 2022 r. w sprawie komunikatu dotyczącego 8. sprawozdania na temat spójności: Spójność w Europie do 2050 r., jak również swoje konkluzje z listopada 2022 r. w sprawie polityki spójności;
- (2) Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE fakt, że polityka spójności od samego początku jest jednym z podstawowych filarów procesu integracji UE, który umożliwia konwergencję między państwami członkowskimi i w ich obrębie, poprawia dobrostan i jakość życia obywateli, a także przyczynia się do zapewnienia równych warunków działania na jednolitym rynku;
- (3) PODKREŚLA, że polityka spójności musi pozostać jednym z kluczowych filarów UE i w tym względzie jako jej jedyny cel należy utrzymać promowanie ogólnego harmonijnego rozwoju Unii oraz wzmacnianie jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, przy jednoczesnym zmniejszaniu dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów i zapóźnienia regionów najmniej uprzywilejowanych.

Wśród regionów, o których mowa, przedmiotem szczególnej uwagi będą obszary wiejskie, obszary podlegające przemianom przemysłowym i regiony, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takie jak najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie;

- (4) PODKREŚLA, że polityka spójności jest polityką przeznaczoną dla wszystkich regionów UE, ale należy zapewnić bardziej ukierunkowane i elastyczne wsparcie zwłaszcza tym słabiej rozwiniętym regionom, które nadal borykają się z wyzwaniami strukturalnymi spotęgowanymi licznymi wstrząsami asymetrycznymi wynikłymi z ostatnich kryzysów, a które jednocześnie nadal odczuwają brak podstawowej infrastruktury i dostępu do usług;

- (5) ZDAJE SOBIE SPRAWĘ ZE specyfiki regionów najbardziej oddalonych, tj. w szczególności z ich strukturalnej sytuacji gospodarczej i społecznej, którą pogarsza ich oddalenie, wyspiarski charakter, niewielkie rozmiary, trudna topografia i klimat, zagrożenia naturalne i zależność gospodarcza, co wzmacnia nowe zagrożenia i nierówności, które będą potencjalnie wpływać na spójność terytorialną UE jako całości. WZYWA Komisję do pełnego wykorzystania możliwości, jakie daje art. 349 Traktatu, i do systematycznego uwzględniania skutków przyszłych wniosków ustawodawczych dla regionów najbardziej oddalonych jako szczególnego i specjalnego kryterium w ramach stosownych ocen skutków;
- (6) MA ŚWIADOMOŚĆ tego, że są regiony, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takie jak najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie, jak również tego, że regiony te potrzebują szczególnych środków w celu zrównoważenia tych niekorzystnych warunków;
- (7) UZNAJE, że pomimo wsparcia w ramach polityki spójności istnieje szereg regionów, które znajdują się w sytuacji tzw. pułapki ograniczenia rozwoju lub które są zagrożone wpadnięciem w taką pułapkę, jak podkreślono w 8. sprawozdaniu na temat spójności. Regiony te charakteryzują się długimi okresami powolnego lub ujemnego wzrostu gospodarczego, niskim wzrostem wydajności i niskim poziomem tworzenia miejsc pracy. Ponadto niektóre regiony stoją w obliczu ryzyka pułapek niedoboru talentów, tj. połączonego wyzwania, jakim jest kurcząca się siła robocza i niższe poziomy szkolnictwa wyższego. UWAŻA, że polityka spójności powinna wspierać strategie regionalne, aby uniknąć tych pułapek;
- (8) WZYWA Komisję i państwa członkowskie, by zbadały, w jaki sposób mierzyć i oceniać szczególne potrzeby poszczególnych terytoriów, tak aby polityka spójności po 2027 r. lepiej odpowiadała na potrzebę harmonijnego rozwoju;
- (9) UZNAJE, że polityka spójności jest polityką długoterminową, a nie instrumentem kryzysowym. PODKREŚLA kluczowe i zdecydowane działania w ramach polityki spójności w odpowiedzi na niedawne kryzysy w celu przeciwdziałania ich negatywnym skutkom społeczno-gospodarczym i uniknięcia pogłębienia się istniejących asymetrii. JEST ZDANIA, że ramy regulacyjne polityki spójności powinny być w stanie dostosowywać się do rozwoju sytuacji bieżącej i do nieoczekiwanych wydarzeń, a jednocześnie przywołuje długoterminowy transformacyjny charakter i cele strukturalne polityki spójności;

- (10) PRZYPOMINA, że istnieje szereg nowych wyzwań mających wpływ na spójność i konwergencję gospodarczą, społeczną i terytorialną. Wyzwania te obejmują tendencje demograficzne, migrację, zmianę klimatu i jej negatywne skutki, konektywność, zieloną i cyfrową transformację, izolację energetyczną, niestabilność geopolityczną na granicach zewnętrznych UE, w szczególności na wschodzie, czy koncentrację działalności i ludności na dużych obszarach miejskich; należy się nimi zająć w sposób inkluzywny i sprawiedliwy, dbając o to, by nikt nie pozostał w tyle. ZWRACA SIĘ do Komisji o opracowanie przy okazji zbliżającej się debaty na temat polityki spójności w 2027 r. możliwych sposobów zapewnienia w ramach polityki spójności lepszego i bardziej ukierunkowanego wsparcia regionom w celu skutecznego sprostania tym wyzwaniom, zwłaszcza w kontekście zielonej i cyfrowej transformacji oraz różnego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego;
- (11) UZNAJE, że powiązanie pro wzrostowych reform z inwestycjami strategicznymi działa jako siła napędowa rozwoju i odporności, nie tylko dla każdego państwa członkowskiego, ale także dla wszystkich jego regionów, oraz że należy wyciągnąć wnioski z myślą o przyszłości polityki spójności, jeśli chodzi o sposób wspierania reform. ZWRACA SIĘ do Komisji o opracowanie przy okazji zbliżającej się debaty na temat polityki spójności w 2027 r. możliwych sposobów zapewnienia sprawniejszej, skuteczniejszej i bardziej ukierunkowanej polityki spójności z jasnymi priorytetami oraz dalszego wzmacniania ukierunkowania inwestycji na wyniki, a także poprawy powiązań między polityką spójności a europejskim semestrem;
- (12) PRZYPOMINA, że zarządzanie dzielone i zasada partnerstwa stanowią integralną część polityki spójności, gwarantując system wielopoziomowego zarządzania, który zachowuje równowagę w procesie decyzyjnym między Komisją, państwami członkowskimi, regionami i władzami lokalnymi, przy jednoczesnym ścisłym zaangażowaniu partnerów, tworząc w ten sposób poczucie odpowiedzialności za programy i tendencje rozwojowe, a także wspierając przynależność do projektu europejskiego;
- (13) PRZYPOMINA o znaczeniu zapewnienia podejścia ukierunkowanego na konkretny obszar przy opracowywaniu i programowaniu polityki spójności;

- (14) APELUJE o to, by ogólnie we wszystkich politykach i inicjatywach Unii świadomie unikać działań szkodzących spójności. WZYWA Komisję do szerokiego wykorzystania ocen oddziaływania terytorialnego podczas przygotowywania wniosków ustawodawczych w celu uwzględnienia skutków terytorialnych dla odnośnych terytoriów i regionów;
- (15) PODKREŚLA potrzebę zapewnienia, aby programowanie i realizacja polityki spójności koncentrowały się na priorytetach Unii Europejskiej w zakresie spójności, a jednocześnie zachowały elastyczność w stosunku do realiów regionów, z uwzględnieniem ich specyfiki terytorialnej i podatności na zagrożenia;
- (16) PODKREŚLA, że w zarządzaniu polityką spójności istnieje szereg obciążeń administracyjnych, które ograniczają jej efektywność, i ZACHĘCA do zbadania wszystkich możliwych sposobów uproszczenia, w tym możliwości opracowania tzw. zasady jednolitej kontroli;
- (17) PODKREŚLA, jak ważne w procesie konwergencji oraz skuteczności polityki spójności jest dobre zarządzanie i budowanie zdolności na wszystkich szczeblach;
- (18) POTWIERDZA, że wysiłki na rzecz uproszczenia muszą również gwarantować wysokie standardy zapobiegania nadużyciom finansowym i korupcji oraz zwalczania tych zjawisk, a także PODKREŚLA znaczenie ochrony interesów finansowych Unii, z uwzględnieniem rozporządzenia w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii;
- (19) KŁADZIE NACISK na komplementarność i synergię, które należy wzmocnić pomiędzy polityką spójności a innymi stosownymi europejskimi politykami i inicjatywami począwszy od ich fazy koncepcyjnej, aby zwiększyć ich spójność i skuteczność oraz zmniejszyć obciążenia administracyjne dla państw członkowskich, regionów i beneficjentów; ZWRACA SIĘ także do Komisji o rozważenie bardziej strategicznego podejścia w celu zapewnienia takiej spójności;
- (20) PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI fakt, że Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności został wprowadzony jako instrument tymczasowy w celu ograniczenia skutków pandemii COVID-19. UZNAJE znaczenie uwzględnienia wyników audytu i oceny tego instrumentu w celu wyciągnięcia w odpowiednim czasie wniosków z jego wyników;

- (21) PODKREŚLA znaczenie i możliwości, jakie daje państwom członkowskim i ich regionom współpraca transgraniczna, transnarodowa, międzyregionalna i współpraca z regionami najbardziej oddalonymi, i ZAZNACZA, że wzajemna współpraca przyczynia się do rozwoju regionów i integracji UE; WZYWA Komisję do ułatwienia koordynacji operacyjnej Interreg oraz Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej;
- (22) WZYWA Komisję do kontynuowania ścisłej współpracy i wymiany poglądów z państwami członkowskimi w sprawie kluczowych elementów debaty na temat polityki spójności po 2027 r.
-